

Jānis Tomašs

Arvis Viguls

28/02/2020

*Čalo tās iztecē viļņu zvani, Arvis Viguls piedzirdīja mani.
Raimonds Ķirķis, „Poēma par Alfabēta dzimteni”*

2019. gada 3. februāris, 14:44

Tas bija viss, kas tur rakstīts, –
uz milzīga elektriskā tablo,
uz kādiem parasti izvieto reklāmas,
pie nama sienas augstu virs satiksmes.

Es to ieraudzīju tramvaja logā un nodomāju:
ko gan viņi gribējuši ar to teikt?
Vai šī diena ievērojama ar ko īpašu,
ja atskaita, ka šī ir Mozambikas Varoņu diena?

Varbūt tas ir slepens ziņojums kādam,
kurš atceļojis ar laika mašīnu
un nu nezina, kurā laikā nonācis
(kas ir, kā es jūtos praktiski ik dienu)?

Bet varbūt tā patiešām ir reklāma?
Nepalaid garām: 2019. gada 3. februāris –
vislabākā diena visā pasaulē,
vislabākā diena tavā dzīvē!

Bet varbūt tas bija brīdinājums?
2019. gada 3. februāris, plkst. 14:44 –
vienīgo – pirmo un pēdējo – reizi tavā mūžā,
Arvi, padomā, ko tu dari ar savu dzīvi!

Dzejnieka darbistaba

Nedaudz debesu logā.
Tas ir mans akvārijs.
Tur plunčājas savā nodabā
mākoņi korpulenti.

Uz pieres spiežas tintes lāses.
Varētu uzrakstīt šedevru,
bet tā zoss vēl nav izperēta,
kas īsto rakstāmspalvu dāvās.

Uz galda stāv priekšmets
bez dzimumpazīmēm.
Aiz loga čivina dinosaurs.
Bet, lūk, te – vai jūti?

Tā ir mana sirids, kas dreb,
kā dreb spuldze griestos,
kad gar māju brauc tramvajs,
luncinādams asti.

Marīna, septiņdesmitie gadi

Viņš mēģina apskaut
istabas kailās sienas,
viņš meklē, kur ir to ausis,
lai čukstētu saldus vārdus,

lai izstāstītu tām visus
savus slēptākos noslēpumus
un tad iesludinātu mēli
sienu ausu gliemežnīcās.

Ar aizdomām viņš uzlūko
durvis, greizsirdīgs.
Un tad vēl tas logs –
šis paparaci, šis pornogrāfs!

Viņš nostājas uz ceļiem,
paceļ paklāja stūri,
viņš nobučo grīdas dēli –
putekļi uz viņa lūpām,

nu mierīgs, viss, ko viņš grib,
ir ieritināties un aizmigt
savas istabas siltajā,
spalvainajā padusē.

Oda matam

O, mat, cik gan ļoti
tu esi tu pats,
no saknes līdz virsotnei,
līdz pašam kodolam – mats!

Griezt tevi pušu jebkur,
un priekšā atkal – mats,
reizē dzīvs un miris,
reizē es un reizē jau cits.

O, proteīna roze bez zieda,
o, karaliskais gvards sardzē,
savās zvīņu bruņās slēgts,
ieeļļotās mirdzam.

Tu, melnais ziben, sper,
tu, tumšais star
no manas bālās
galvaskausa saules, zaigo!

Atklāsme

Ruds putekļu un matu kušķis,
uzpūšot caurvējam pa durvju apakšu,
sakustas un ripo
pāri grīdai man pretī

mērķtiecīgi kā dūre,
spalvaina un pārlicinoša,
pilns mistisku baismu
kā negaisa mākonis.

O, ja no tā izšautos zibens
un pāršķeltu griestus pušu,
es neizbrīnītos ne mirkli

un tūlīt mestos uz ceļiem.

Ja tas uzliesmotu kā krūms
ar vēsti no istabas Dieva,
es kristu ar seju pie grīdas
un čukstētu: mans Kungs,

tas esmu es, kas ir puteklis,
pēdīgais pīšļu pīslis,
nevis šis daiļlais, tavs rudais,
pūkainais eņģelis.

Jānis Tomašs

Kristībās man deva otru, baznīcas vārdu – Jānis,
par godu kādam no neskaitāmajiem radniekiem,
kurus sauca šādi, bet es nezinu tieši, kurš tas bija.
Neviens no viņiem vairs nav starp dzīvajiem.

Pieņemot pirmo komūniju, man deva trešo vārdu,
par godu vienam no Vigulu patriarhiem
no kāda daudz augstāka ģimenes koka zara.
Tā nu es kļuvi par Arvi Jāni Tomašu Vigulu.

Kad gatavoju savu pirmo dzejas publikāciju,
nopietni apsvēru domu pieņemt pseidonīmu
un atcerējos par savu otro un trešo vārdu.
Jānis Tomašs – it kā vienkārši, tomēr ar odziņu.

Tomēr es tā arī paliku vien Arvis Viguls,
kas, jāatzīst, arī nemaz nav tik slikti.
Tad, pēc pāris gadiem, pamanīju dzejas publikāciju,
kurai drīz arī sekoja citas. Autors – Jānis Tomašs.

Protams, es nodomāju – beidzot būšu sajucis prātā
un šis Jānis Tomašs ir vien manas slimās iztēles auglis.
No otras puses – ja nu tieši otrādi, un tas esmu es,
kurš dzīvo šī īstā Jāņa Tomaša galvā?

Varbūt mēs esam kā doktors Džekils un misters Haidis?
Tikai kurš no mums ir Džekils un kurš – Haidis?
Varbūt mēs esam viens otra misters Haidis,
viņš mana un es viņa tumšā puse?

Tomēr ne – Jānis Tomašs ir īsts. Un vispār –
ja nu patiešām es būtu pieņēmis šo pseidonīmu,
ko tad iesāktu nabaga īstais Jānis Tomašs?
Viss, kas viņam atliktu, būtu pieņemt pseidonīmu Arvis Viguls.

Žižeka, mūsu kaķa, trešais dzejolis

Sm

Punkts

Starpbrīdī parkā, kurā atrodams
Strūves ģeodēziskā meridiāna loka punkts,
kopā ar klasesbiedru smēķējam.
Parks ir aizdomīgi tukšs.

Pēkšņi aiz muguras izdzirdam –
tuvojas auto un nokauc bremzes.
Mašīnā, pietvīkušu un niknu,
ieraugām skolas direktora seju.

Pirms no auto uzaust viņa augums,
visu ēteru pieskandina balss:
„Vigul, šitai pīpēšanai un dzeršanai
vienreiz jāpieliek punkts!”

Pēc dažām minūtēm viņa kabinetā skolā,
kuras bibliotēkā 15 gadu vecumā jau biju
iepazinis marķīza de Sada daiļradi,
es uzklausu, kas direktoram sakāms.

„Un vēl ģimnāzijā mācās,” viņš man saka,
kamēr es cenšos neskatīties
uz pelnutrauku uz viņa galda starp mums,
„tev īstā vieta kolonijā, ne ģimnāzijā!”

Nu jau kādu laiciņu esmu par vecu kolonijai
un direktora kungs pats kaut kur mākoņos
nu tvarsta palaidnīgus eņģeļus,
bet to punktu es tā arī neesmu pielicis.